

Handläggare
Anne Menes
Telefon: 08-50808098**Till**
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2025-10-23

Svar på motion om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Jan Jönsson, Isabel Palmqvist-Smedberg och Åsa Nilsson Söderström, alla L, om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand.

Motionärerna anser att Stockholms stad har ett tydligt ansvar att säkerställa att alla organisationer och föreningar som får kulturstöd eller tillgång till stadens lokaler och kulturstöd följer demokratiska värderingar, inklusive mänskliga rättigheter, jämställdhet och motverkan av våldsbejakande extremism. Dessa villkor ska gälla både vid beviljande av stöd och i efterföljande kontroll.

Motionen betonar vikten av att skärpa dessa villkor för att förhindra att stadens resurser används för spridning av desinformation eller antidemokratiska krafter. Fastighetsnämnden, kultur- och idrottsförvaltningen samt stadens bolag ska också kontinuerligt granska och hålla ansvariga organisationer som får stöd, samt utreda möjligheten att återkalla stöd vid bristande efterlevnad.

Förslagen i motionen riktar sig till fackförvaltningar och avser främst lokaluthyrningar i andra- och tredjehand. Kungsholmens stadsdelsförvaltning äger inte några lokaler utan hyr lokaler för förvaltningens verksamheter och agerar därför inte hyresvärd. Förvaltningen beviljar dock årligen stöd till ideella föreningar som kompletterar nämndens verksamhet, förutsatt att de följer demokratiska värden och stadens demokrativillkor.

Förvaltningen instämmer med motionärerna om att bolag och förvaltningar måste säkerställa efterlevnad av demokrativillkoren och ser inga hinder för att utreda villkoren eller utreda möjligheten för att återkalla stöd om demokrativillkoren inte har uppfyllts.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion som handlar om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand.

Övriga remissinstanser inom staden är stadsledningskontoret, Stockholms Stadshus AB, fastighetsförvaltningen, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen och Södermalms- och Järvas stadsdelsförvaltningar.

Remissinstanser utanför staden är Civil Rights Defenders och Stiftelsen Expo

Sista dag för yttrande är 28 oktober 2025.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Jan Jönsson Jan Jönsson, Isabel Palmqvist-Smedberg och Åsa Nilsson Söderström, alla L, om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand.

Motionärerna anser att Stockholms stad har ett tydligt ansvar att säkerställa att alla organisationer, föreningar och aktörer som erhåller kulturstöd eller tillgång till stadens lokaler agerar i enlighet med de demokratiska värderingar som samhället grundar sig på. Dessa villkor, som omfattar mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan kvinnor och män samt motverkan av våldsbejakande extremism, måste vara vägledande i alla led, inte bara när stöd beviljas utan även i efterföljande kontroll och uppföljning av verksamheterna.

I motionen beskrivs vidare att det är av vikt att inte bara upprätthålla, utan också skärpa demokratiska villkoren för att säkerställa att Stockholms offentliga resurser och lokaler inte används för att sprida desinformation eller stärka antidemokratiska krafter. Genom att skärpa kontrollen och reglerna kring hur lokalerna används får dessa värderingar få genomslag i hela staden.

Med anledning av ovanstående föreslås att

- Fastighetsnämnden tillsammans med kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och stadens bolag inleder en utredning av de demokratiska villkoren för lokaluthyrning och kulturstöd inom samtliga lokalförvaltande organisationer, för att säkerställa att dessa villkor är tillräckligt strikta för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand.
- Fastighetsnämnden, tillsammans med kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen och stadens bolag vidtar åtgärder för att säkerställa att lokalförvaltande organisationer, som får stöd av kulturförvaltningen, kontinuerligt granskas och hålls ansvariga för att de uppfyller stadens demokrativillkor, och att dessa granskningar ska inkludera även andrahands- och tredjehandsuthyrningar av stadens lokaler.
- Fastighetsnämnden tillsammans med kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen utreder möjligheten att återkalla stöd från lokalförvaltande organisationer i efterhand om det konstateras att de inte har uppfyllt stadens demokratiska villkor, eller att de, efter en noggrann granskning, inte längre kvalificerar sig för fortsatt stöd från staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom direktörens stab och behandlats av pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och i förvaltningsgruppen. Synpunkter framgår av respektive protokoll.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förslagen i motionen riktar sig till fackförvaltningar och gäller främst andrahands- och tredjehandsuthyrning. Kungsholmens stadsdelsförvaltning äger inga lokaler utan hyr själv, vilket begränsar möjligheten till vidare uthyrning. Staden har gemensamma riktlinjer med demokrativillkor för lokalupplåtelser, som syftar till att förhindra att lokaler används av aktörer som bryter mot samhällets grundläggande värderingar.

Det huvudsakliga syftet med demokrativillkoret är att förhindra att stadens lokaler upplåts till aktörer vars verksamheter inte är förenliga med samhällets grundläggande värderingar såsom de formuleras i regeringsformen och i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter. I riktlinjerna framgår det vidare att bidrag inte ska beviljas, eller lokaler uthyras till en aktör, en förening eller organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten

1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter,
2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,
3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller
4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket

I stadens riktlinjer för lokalupplåtelser framgår det att staden har stor frihet att välja vilka ändamål lokaler upplåts för och till vilka grupper, men att det är viktigt med riktlinjer som styr till vem och för vilket ändamål lokaler får upplåtas. Villkoren ska uppfylla regeringsformens krav på likabehandling, saklighet och opartiskhet.

Det framgår vidare att staden har stor frihet att välja vilka ändamål och grupper som får upplåtas lokaler, men villkoren ska följa regeringsformens krav på likabehandling, saklighet och opartiskhet. Brott mot demokrativillkoret kan vara brottsligt, men staden gör ingen brottsbedömning utan polisanmälan ska övervägas vid misstanke. Om en företrädare dömts för brott, som hets mot folkgrupp, kan domen beaktas vid bedömning av villkoret. Föreningar hålls ansvariga om agerandet är kopplat till deras verksamhet, i annat fall påverkas inte rätten att använda lokal.

Förvaltningen föreslår årligen stöd till ideella föreningar och frivilliga organisationer som kompletterar nämndens verksamhet inom stadsdelsnämndområdet, exempelvis kultur och aktiviteter som ökar samhällsengagemang eller erbjuder meningsfull fritid. För att komma ifråga måste föreningar följa demokratiska värden och stadens demokrativillkor, vilka är likvärdiga med riktlinjerna för lokalupplåtelse.

Vid ansökan av föreningsbidrag granskar förvaltningen föreningarna utifrån riktlinjerna för demokrativillkoret som gäller för förenings- och kulturstöd. Att föreningen uppfyller demokrativillkoren är en förutsättning för att få bidrag, och en granskning av föreningarnas egen dokumentation där bland annat verksamhetens mål, aktiviteter, metoder, resultat och budget beaktas, samt kontroll av föreningens stadgar och ekonomi genomförs. Därutöver görs även andra extra demokratikontroller av föreningen och dess företrädare på internet och sociala medier.

fortsatt är uppfyllt. Om verksamheten inte bedrivits i enlighet med ansökan eller om demokrativillkoret ej är uppfyllt kan stödet återkrävas. Enligt reglerna för föreningsstöd kan förvaltningen även göra avstämningar, stickprovskontroller och begära in uppgifter under perioden för stöd, ifall ny information om att demokrativillkoret inte är uppfyllt skulle komma till förvaltningens kännedom.

Förvaltningen håller med motionärerna om att stadens bolag och förvaltningar måste säkerställa att demokrativillkoren följs för att förhindra att antidemokratiska aktörer får tillgång till lokaler eller stöd. Stadens riktlinjer för kulturstöd, föreningsbidrag och lokalupplåtelse är tydliga kring detta. Förvaltningen ser dock inga hinder för att utredning genomförs av villkoren för lokaluthyrning och kulturstöd r att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand samt att undersöka möjligheten att återkalla stöd återkalla stöd i efterhand om villkoren inte uppfyllts.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Motion om att utreda demokrativillkoren i syfte att skärpa dessa för att motverka antidemokratiska krafter som hyr i andra- eller tredjehand.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2025-10-08